

PELASTUSKOIRAKOKEET KOE OHJE

SUOMEN PELASTUSKOIRALIITTO RY
1.4.2022

1. YLEISET OHJEET	4
1.1 Kokeeseen osallistuminen	4
1.1.1 Koira.....	4
1.1.2 Ohjaaja	4
1.2 Koetestaajat	5
1.3 Suoritukset, voimassaolo ja kokeen uusiminen.....	5
2. KOEJÄRJESTELYT	6
2.1 Koekalenteri ja kokeisiin ilmoittautuminen.....	6
2.2 Tulosten merkitseminen ja niistä ilmoittaminen	6
2.3 Turvallisuus.....	6
3. LAJIKOHTAISET OHJEET	7
3.1 Hallittavuus, sosiaalisuus ja yhteistyö.....	7
3.1.1 Luoksepäästävyys ja sosiaalisuus.....	7
3.1.2 Hallittavuus ja yhteistyö, osat A, B ja C.....	7
3.2 Hakukokeet.....	9
3.2.1 Kokeen kuvaus	9
3.2.2 Peruskoe.....	10
3.2.3 Loppukoe	10
3.2.4 Taidontarkastuskoe	10
3.2.5 Hakukoe.....	11
3.3 Jälkikokeet	12
3.3.1 Kokeen kuvaus	12
3.3.2 Peruskoe.....	12
3.3.3 Loppukoe	13
3.3.4 Taidontarkastuskoe	13
3.3.5 Jälkikoe	15
3.4 Rauniokokeet	16
3.4.1 Raunioradat	16
3.4.2 Kokeen kuvaus	16
3.4.3 Varusteet.....	17
3.4.4 Etsintäsuunnitelma	17
3.4.5 Selviytyminen esteistä	17
3.4.6 Peruskoe.....	17
3.4.7 Loppukoe	18
3.4.8 Taidontarkastuskoe	18
3.4.9 Rauniokoe.....	19
LIITE 1 HÄLYTYSKRITEERIT (MINIMIVAATIMUKSET) 1.4.2022 ALKAEN:.....	20

Suomen Pelastuskoiraliitto ry
Finlands Räddningshundförbund rf

LIITE 2 RAUNIOKOKOEN SUORITUSPAIKKA	21
LIITE 3 SUOMEN PALVELUSKOIRALIITON KOKEIDEN VASTAAVUUDET	22

Tämä on Suomen Pelastuskoiraliitto ry:n yleinen koeohje. Koeohje on laadittu suomeksi ja ruotsiksi.

Pelastuskoiraliiton jäsenyhdistysten koirakot sijoitetaan pelastusmuodostelmiin näissä koeohjeissa määrätyin kriteerein.

TAVOITE

Pelastuskoirakokeiden tavoitteena on tarkastaa koirakon etsinnässä vaadittavien perustaitojen taso.

Eri lajien tavoitteet on esitetty kunkin lajin osiossa, ja niissä kerrotaan, millaista osaamista pelastuskoirakolta odotetaan.

Koesuoritusten arviointi keskittyy koirakon toimivuuteen ja on kannustavaa.

1. YLEISET OHJEET

1.1 Kokeeseen osallistuminen

- Kokeeseen osallistuvan koirakon tulee kuulua Suomen Pelastuskoiraliitto ry:n alaiseen jäsenyhdistykseen.
- Kokeissa noudatetaan Suomen eläinsuojelulakia.

1.1.1 Koira

- Alaikärajaa kokeeseen osallistuvalla koiralla on 15 kuukautta.
- Typistetyt koirat eivät saa osallistua kokeisiin ilman eläinlääkärin todistusta.
- Koiran tulee olla tunnistusmerkitty. Tunnistusmerkinnät tarkastetaan pistokokein.
- Koiran tulee olla rokotettu Suomen Pelastuskoiraliiton vaatimusten mukaisesti. Kulloinkin voimassa olevat rokotusvaatimukset on julkaistu liiton kotisivuilla.
- Narttu ei saa osallistua kokeeseen tiineenä eikä alle 42 vrk synnytyksen jälkeen.
- Kiimainen narttu voi osallistua kokeeseen, jos koejärjestelyt sen sallivat. Kiimainen narttu osallistuu haku- ja rauniokokeeseen aina viimeisenä.
- Sairaana, kipuilevana tai muutoin oireilevana koiran kanssa ei saa osallistua kokeisiin. Koira, jolla on kipulääkitys, ei saa osallistua kokeisiin.
- Koira, jolla on jatkuva lääkitys, tarvitsee eläinlääkärin lausunnon esteettömyydestä osallistua kokeeseen. Lausunto esitetään koetestaajalle ilmoittautumisen yhteydessä koepaikalla.
- Kuristavan kaulapannan käyttö on kielletty.

1.1.2 Ohjaaja

- Koiranohjaaja toimii kokeessa koiransa kanssa omalla vastuullaan.
- Koiranohjaaja voi osallistua kahden eri koiran kanssa samaan kokeeseen saman päivän aikana, jos kokeet järjestetään eri alueilla ja aikataulu sen mahdollistaa.
- Koiralla tulee olla perus-, loppu- ja taidontarkastuskokeessa sama ohjaaja.
- Koiran väkivaltainen kohtelemine on kiellettyä. Jos sääntöä rikotaan, testaaja voi tapauksesta riippuen joko antaa huomautuksen, hylätä kokeen tai antaa vuoden koekiellon koiranohjaajalle.
- Koiranohjaajan epäasiallinen käyttäytyminen voi myös johtaa kokeen hylkäämiseen. Lisäksi koiranohjaaja voidaan asettaa vuoden koekieltoon.
- Sijaintitiedon jakaminen kokeissa on kielletty. Sijainnin jakaminen on sallittua vain koiran ja ohjaajan välillä (tutkapanta).
- Hälytyskelpoisella koiralla voi olla kakkosohjaaja.
Varsinaisen ohjaajan on suoritettava koiran kanssa kaikki hälytyskelpoisuutta varten vaadittavat kokeet ja taidontarkastuskokeet. Kakkosohjaajan tulee täyttää hälytyskelpoisuuden minimivaatimukset sekä suorittaa koiran kanssa käyttöönottotarkastus.

Jos koiran ohjaaja vaihtuu, siitä tehdään hälytyskoirakkoilmoitus liittoon. Hälytyskelpoisuus koirakkona säilyy suorittamalla taidontarkastuskokeet.

1.2 Koetestaajat

Kokeessa voi toimia testajaana Suomen Pelastuskoiraliiton kouluttama ja liiton hallituksen hyväksymä koetestaaja. Hyväksytyt koetestaajat on lueteltu Suomen Pelastuskoiraliiton kotisivuilla.

1.3 Suoritukset, voimassaolo ja kokeen uusiminen

- Hyväksytyt kokeet ovat voimassa kaksi (2) vuotta.
- Hyväksytyt peruskoe on oltava suoritettuna ennen loppukokeeseen ilmoittautumista.
- Vanhentuneen kokeen voi uusida ilman, että tarvitsee suorittaa alempia kokeita ensin.

2. KOEJÄRJESTELYT

Liiton kotisivuilla julkaistavan koekalenterin kokeet ovat liiton virallisia kokeita, joita liiton jäsenyhdistykset järjestävät. Suomen Pelastuskoiraliiton jäsenyhdistysten jäsenillä on oikeus osallistua näihin kokeisiin.

2.1 Koekalenteri ja kokeisiin ilmoittautuminen

Liiton virallinen koekalenteri julkaistaan liiton kotisivuilla, mistä löytyy myös ilmoittautumisohjeet kokeisiin. Kokeisiin osallistujien määrää voidaan rajata koeteknisten syiden takia.

2.2 Tulosten merkitseminen ja niistä ilmoittaminen

Koetestaaja merkitsee kokeen tuloksen arviointilomakkeeseen, koepöytäkirjaan ja koekirjaan. Järjestäjä lähettää koepöytäkirjan kopion liittoon kokeen jälkeen.

Koetuloksesta ei voi valittaa. Kokeesta, testauksesta ja koejärjestelyistä voi tehdä valituksen viikon kuluessa liiton koevastaavalle.

2.3 Turvallisuus

Turvallisuussuunnitelman pohja löytyy liiton kotisivuilta. Järjestävä yhdistys vastaa parhaansa mukaan kokeen turvallisuudesta.

3. LAJIKOHTAISET OHJEET

3.1 Hallittavuus, sosiaalisuus ja yhteistyö

Tavoite: Koiran ja ohjaajan yhteistyö on riittävällä tasolla etsintätehtävien suorittamiseksi. Koira on ohjaajan hallittavissa, noudattaa ohjaajan käskyjä, on ohjattavissa alueella ja suhtautuu myönteisesti tai neutraalisti ihmisiä ja muita koiria kohtaan.

Koiran hallittavuutta, sosiaalisuutta ja yhteistyötä ohjaajan kanssa tarkkaillaan koko koetilaisuuden ajan.

Koira ei saa olla aggressiivinen ihmisiä tai muita koiria kohtaan. Jos koira osoittaa selvää aggressiivisuutta, koirakon koesuoritus hylätään ja testaaja tekee aggressiivisuudesta merkinnän koiran koekirjaan ja koepöytäkirjaan. Aggressiivisuudesta testaaja voi asettaa koiran koekieltoon yhdeksi vuodeksi. Pureminen johtaa aina yhden vuoden koekieltoon.

Jos koira äänтелеe jatkuvasti ja häiritsevästi, koirakon koe voidaan hylätä.

Selkeä hallinnan tai yhteistyön puute missä tahansa osiossa johtaa hylkäämiseen.

3.1.1 Luoksepäästävyys ja sosiaalisuus

Koirien luoksepäästävyys ja sosiaalisuus testataan ryhmässä jokaisen koeosuuden alussa. Luoksepäästävyys-osuudessa koirat pidetään kytkettynä. Jos kokeeseen tai koeosuuteen osallistuu vain yksi koira, järjestäjä huolehtii siitä, että paikalla on vähintään yksi häiriökoira. Kiimaisen nartun sosiaalisuus testataan tarvittaessa muista erillään koiran kanssa, joka ei osallistu kokeeseen.

- Testaajan tulee voida tervehtiä koira ja koskea siihen. Koiran täytyy sietää muiden koirien läsnäolo.
- Ohjaaja saa antaa koiralle käskyjä tai vihjeitä osion suorittamiseksi, mutta ohjaaja ei saa palkata koira ruualla tai lelulla osion aikana.

3.1.2 Hallittavuus ja yhteistyö, osat A, B ja C

A. Koirakon siirtyminen

Ennen maastosuoritusta ohjaaja ja koira kulkevat noin 50 metrin matkan testaajan ohjeiden mukaan niin, että koira seuraa vapaana hallitusti ohjaajaa.

Testaaja voi kulkea koirakon mukana tai odottaa paikallaan seuraten koirakon suoritusta.

Ohjaaja saa antaa vihjeitä tai käskyjä tehtävän suorittamiseksi, mutta se ei saa olla jatkuvaa puhetta koiran pitämiseksi kontaktissa. Koira ei saa palkata lelulla, ruualla tai jatkuvalla kehulla suorituksen aikana.

B. Odottaminen

Siirtymisen jälkeen ohjaaja jättää koiran paikalleen odottamaan testaajan pyynnöstä. Koiran asento on vapaa. Koiran luo ei jätetä mitään. Ohjaaja siirtyy testaajan luo noin 10 metrin etäisyydelle keskustelemaan kokeen suorittamisesta ja palaa koiran luo noin 3 minuutin kuluttua testaajan annettua siihen luvan. Ohjaaja saa seistä koiraan nähden haluamallaan tavalla.

Koiran saa palkata suorituksen lopuksi.

C. Pysäyttäminen tai luoksetulo

Testaaja voi pyytää ohjaajaa joko pysäyttämään koiran tai kutsumaan sen luokseen etsinnän aikana. Luoksetulossa koiran on tultava kutsusta ohjaajan luo. Pysäyttämisessä koiran tulee pysähtyä ohjaajan käskystä. Pysäyttämisen jälkeen koirakko jatkaa työskentelyä testaajan annettua siihen luvan.

Jälkikokeessa testaaja pyytää pysäyttämään koiran.

Koiran saa palkata suorituksen lopuksi.

3.2 Hakukokeet

Tavoite: Koirakon työskentely on riittävällä tasolla etsintätehtävien suorittamiseksi. Koirakko osaa tarkastaa annetun alueen luotettavasti. Koira ilmaisee kaikki alueelle piilotetut henkilöt ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Ohjaaja osaa tulkita koiran käytöstä ja toimia sen mukaisesti suorituksen aikana.

Peruskoe mittaa ohjaajan kykyä laatia toimiva etsintäsuunnitelma, ohjata koira alueella, hahmottaa ympäristöä ja suunnistaa etsinnän aikana sekä koiran kykyä liikkua vaivatta alueella, löytää sinne piilotetut henkilöt ja ilmaista nämä selkeästi.

Loppukoe mittaa ohjaajan kykyä laatia toimiva etsintäsuunnitelma laajemmalle alueelle, liikkua ja ohjata koira alueella pimeässä ja tehdä kartturin kanssa yhteistyötä etsinnän aikana sekä koiran kykyä liikkua vaivatta alueella, löytää sinne piilotetut henkilöt ja ilmaista nämä selkeästi.

3.2.1 Kokeen kuvaus

Koealueen koossa ja koeajassa otetaan huomioon maaston ja sääolojen vaikeus. Koealue on alueelle tyypillistä vaihtelevaa maastoa. Alueella on huomioitava ihmisten ja koirien turvallisuus esimerkiksi sulkemalla jyrkänteet ja maantiet alueen ulkopuolelle.

Koealue pyritään rajaamaan luonnollisiin maaston muotoihin tai elementteihin (rinne, oja, polku, maastoura, pellonreuna, kuvioraja jne.), eikä sitä tarvitse merkitä maastoon. Kuitenkin jos jokin alueen rajoista ei ole selkeä, sen voi myös merkitä maastoon (esim. roikkuvin nauhoin). Koealue on tallattu.

Maalihenkilöt sijoitetaan alueelle vähintään kahteen eri asentoon (istuva, makuullaan oleva tai seisova) siten, että maalihenkilö ei ole selkeästi silmin havaittavissa tai suoraan näkösällä. Koiran tulee päästä maalihenkilön luokse. Naamioverkkoja ei kokeissa käytetä.

Ohjaaja ilmoittaa testaajalle koiran ilmaisutavan ennen koesuoritusta. Jos koiralle on opetettu kaksi ilmaisutapaa, ohjaaja voi ilmoittaa nämä molemmat. Koira ilmaisee kaikki alueelle piilotetut henkilöt ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Ilmaisutavat ovat haukku-, rulla- tai kertova ilmaisu. Jos koiran ilmaisutapa on rulla- tai kertova ilmaisu, ohjaaja saa ilmoittaa sijaintinsa koiralle ihmisryhmässä koiran tullessa ilmaisemaan.

Virheilmaisuja tai löydetyn jättämistä ei sallita. Jos koira ilmaisee esinettä, sitä ei tulkita virheilmaisuksi.

Ennen alueelle siirtymistä ohjaaja saa alueen kartan ja testaaja osoittaa aloituskohdan. Testaaja kertoo koealueen koon ja käytettävissä olevan ajan ennen koesuoritusta. Ohjaaja kertoo testaajalle etsintäsuunnitelman ja lyhyesti myös sen perusteet. Ohjaaja saa pitää alueen kartan mukanaan suorituksen aikana.

Suoritusaika alkaa, kun koirakko aloittaa etsinnän.

Koira liikkuu alueella vapaana.

Suorituksen aikana ohjaaja hyväksyy koiran ilmaisun nostamalla kätensä tai kertomalla asiasta testaajalle. Testaajan hyväksytyä ilmaisun ohjaaja siirtyy löydetyn luo. Ilmaisun tulee olla selkeä, eikä ohjaaja saa avustaa ilmaisua. Jos koira korjaa ilmaisuvirheen omatoimisesti ilman avustusta, ilmaisu on hyväksytty. Jos koira ei ilmaise löytämänsä henkilöä, koesuoritus on hylätty.

Jos koira vahingoittaa maalihenkilöä, koesuoritus on hylätty. Hylkäyssyy merkitään koekirjaan.

Suorituksen lopuksi koiranohjaaja antaa suullisen selvityksen koetestaajalle suoritetusta tehtävästä ja sen tuloksesta, löydettyjen henkilöiden sijainnista ja etsinnän tarkkuudesta.

3.2.2 Peruskoe

Peruskoe suoritetaan valoisassa. Peruskoealueen koko on noin 2 hehtaaria ja suoritusaikaa on noin 30 minuuttia. Alueelle on piilotettu kolme henkilöä, jotka kaikki tulee löytää ja ilmaista. Henkilöiden kasvot ovat näkyvissä.

Ratamestari voi kertoa ohjaajalle sijainnin kysyttäessä ja jos koirakko on selkeästi ulkona alueelta.

3.2.3 Loppukoe

Loppukokeeseen voi ilmoittautua koirakko, jolla on voimassa oleva peruskoe. Loppukoe suoritetaan pimeässä. Loppukoealueen koko on 3–4 hehtaaria ja suoritusaikaa on noin 15 minuuttia hehtaaria kohti. Samassa kokeessa suoritus aika on jokaiselle koirakolle yhtä pitkä. Alueelle on piilotettu kolme henkilöä, jotka kaikki tulee löytää ja ilmaista. Maalihenkilö voi olla kokonaan peitettynä.

Ratamestari toimii suunnistajana, kertoo ohjaajalle sijainnin kysyttäessä ja jos koirakko on selkeästi ulkona alueelta sekä pitää koirakon ohjaajan haluamassa suunnassa.

3.2.4 Taidontarkastuskoe

Taidontarkastuskokeeseen voi ilmoittautua koirakko, jolla on voimassa oleva loppukoesuoritus tai joka on suorittanut taidontarkastuskokeen.

Taidontarkastuskokeen voi suorittaa valoisassa tai pimeässä. Koealueen koko on 3–4 hehtaaria ja suoritus aikaa on noin 15 minuuttia hehtaaria kohti. Samassa kokeessa suoritus aika on jokaiselle koirakolle yhtä pitkä. Alueelle on piilotettu kolme henkilöä, jotka kaikki tulee löytää ja ilmaista. Maalihenkilö voi olla kokonaan peitettynä.

Ratamestari toimii suunnistajana, kertoo ohjaajalle sijainnin kysyttäessä ja jos koirakko on selkeästi ulkona alueelta sekä pitää koirakon ohjaajan haluamassa suunnassa.

3.2.5 Hakukoe

PERUSKOE Valoisassa ALUE: n. 2 ha AIKA: n. 30 min Maalihenkilö: 3	LOPPUKOE Pimeässä ALUE: 3–4 ha AIKA: n. 15 min / ha Maalihenkilö: 3	TAIDONTARKASTUS Valoisassa tai pimeässä ALUE: 3–4 ha AIKA: n. 15 min / ha Maalihenkilö: 3
VARUSTEET <i>Koira:</i> Etsintäliivi tai -valjaat, talutin, kuristamaton kaulapanta <i>Ohjaaja:</i> Koekirja, kompassi, loppukokeessa otsa- ja/tai käsivalaisin. Ohjaaja saa järjestäjältä koealueen kartan koesuorituksen ajaksi. Tavallinen etsintävarustus on sallittu, myös GPS-laite ja koiran tutkapanta.		
KUVAUS Ohjaaja tekee etsintäsuunnitelman saamallaan alueelle, esittää sen testaajalle ja loppukokeessa myös kartturille. Koirakko tarkastaa alueen koira vapaana. Koira ilmaisee alueelle piilotetut henkilöt. Koiranohjaajan mukana kulkee testaaja, ratamestari ja mahdollisesti muita henkilöitä. Ohjaaja antaa testaajalle suullisen raportin suorituksesta etsinnästä.		
HYVÄKSYTYN SUORITUKSEN EDELLYTYKSET Koirakon toimintakyky on riittävä. Jos koirakon toimintakyky on kokeen aikana puutteellista, koiranohjaajaa huomautetaan kerran ennen kuin kohta arvioidaan puutteelliseksi. Ohjaaja osaa tehdä alueelle suunnitelman ja tarpeelliset muutokset sekä pystyy osoittamaan, että hallitsee riittävän suunnistustaidon, jotta etsintä alueella onnistuu. Sijainnin tarkentavat kysymykset sallitaan (peruskoe). Loppukokeessa ohjaaja toimii partionjohtajana ja kommunikoi kartturin kanssa. Koira on riittävästi ohjaajan hallinnassa maastossa. Koira työskentelee itsenäisesti, ja koirakon yhteistyö on sujuvaa. Etsintätyöskentely on riittävän tehokasta ja etenevää. Koira ilmaisee kaikki alueelle piilotetut henkilöt ohjaajan ilmoittamalla tavalla (haukku-, rulla- tai kertova ilmaisu). Ohjaaja ei avusta koira löydöille tai ilmaisemaan. Virheilmaisuja tai löydetyn jättämistä ei sallita. Suorituksen lopuksi ohjaaja pystyy antamaan selvityksen koetestaajalle suorituksesta tehtävästä ja kertomaan maalihenkilöiden löytöpaikat sekä tarkastetut ja tarkastamatta jääneet alueet.		

3.3 Jälkikokeet

Tavoite: Koirakon työskentely on riittävällä tasolla etsintätehtävien suorittamiseksi. Koira osaa etsiä jäljen ja seurata sitä erilaisissa olosuhteissa ja maastoissa niin, että koirakko löytää jäljellä olevat esineet. Ohjaaja osaa tulkita koiran käytöstä ja toimia sen mukaisesti suorituksen aikana.

Peruskoe mittaa lähtökohtaisesti sitä, että koira osaa nostaa alueelta jäljen ja seurata sitä sekä löytää jäljen päälle jätetyt esineet.

Loppukoe mittaa sitä, että ohjaaja osaa tulkita hyvin koiran reaktioita, koira osaa nostaa alueelta jäljen ja seurata sitä haastavammissakin tilanteissa sekä löytää jäljen päälle jätetyt esineet.

3.3.1 Kokeen kuvaus

Jäljen pituudessa ja/tai koeajassa otetaan huomioon maaston ja sääolojen vaikeus.

Jälki kulkee vaihtelevassa metsämaastossa, jossa voi olla alustan vaihdoksia. Jäljellä voi olla polun, ojan, metsäautotien tms. ylityksiä tai alustan vaihtoja. Jälki voi kulkea osaksi myös esim. hakkuualueella tai niityllä. Jäljen poikki voi kulkea harhajalkiä ja jäljellä voi olla muita, luonnollisia häiriöhajuja. Jäljelle ei tehdä erikseen harhajalkiä.

Jäljentekijä jättää jäljelle neljä (4) omaa ja ennen jäljen kävelemistä vähintään 15 minuuttia hajustamaansa käyttöesineitä, joista viimeinen on selvästi isompi. Jäljelle jätettävä esine on noin kämmenen kokoinen, eikä se saa olla koiralle vaarallinen. Esine on esimerkiksi käsine, sukka, lompakko, kampa, hiuspanta tms. eli esine, joka ihmisellä voi olla mukanaan. Esineen pitää olla jäljen päällä, eikä sitä piiloteta. Jäljen viimeinen esine, johon jälki päättyy, on selkeästi suurempi, esim. repun kokoinen. Viimeiseen esineeseen merkitään tieto, että kyseessä on jäljen viimeinen esine.

Ohjaaja saa alueen kartan, jonka saa pitää mukanaan suorituksen aikana.

Koetestaaja merkitsee muistiin kokeen aloitusajan. Koeaika alkaa, kun ohjaaja ilmoittaa koiran nostaneen jäljen ja testaaja sen hyväksyy. Kartturi tai koiranohjaaja soittaa järjestäjän antamaan numeroon koiran löydettyä viimeisen jälkiesineen. Toimitsija/testaaja vastaanottaa koirakon löytämät esineet.

Koirakon mukana maastossa kulkee kartturi. Kartturi huolehtii viestinnästä ratamestarin ja/tai testaajan kanssa. Kartturi ei tiedä jäljen sijaintia. Kartturi ei osallistu koirakon etsintätyöskentelyyn. Kartturi toimii kokeessa koiranohjaajan ohjeiden mukaan; kartturi voi merkitä jäljen ja esineet karttaan. Koirakon perässä voi kulkea myös muita henkilöitä.

Koirakon tulee nostaa jälki sekä vaaditussa ajassa löytää vähintään kolme (3) jäljelle jätetyistä esineistä, joista yksi on jäljen viimeinen esine.

Koira voi nostaa jäljen ja jäljestää joko kytkettynä tai vapaana.

3.3.2 Peruskoe

Jälki nostetaan 100–200 metrin pituiselta janalta. Jana on tien tai polun suuntainen.

Jana voi

- kulkea yhdellä puolella tietä tai polkua tai
- olla kaksiosainen niin, että osat kulkevat molemmilla puolilla tietä tai polkua ja/tai
- jatkua risteävän tien yli.

Janan saa kulkea kerran edestakaisin. Jälki lähtee tieltä tai polulta maastoon. Testaaja ilmoittaa janan aloituspäädyn. Jos jana kulkee tien tai polun kummallakin puolella, ohjaaja valitsee, kummalta puolelta koirakko aloittaa.

Peruskoe suoritetaan valoisassa.

Jälki on noin 2–3 tuntia vanha, noin 700 metrin pituinen eikä sisällä jyrkkiä, alle 90 asteen kulmia.

Kokeen suorittamiseen on aikaa noin 40 minuuttia.

3.3.3 Loppukoe

Loppukokeeseen saa ilmoittautua koirakko, jolla on voimassa oleva peruskoe.

Jälki nostetaan 200–300 metriä pitkältä janalta. Jana on tien tai polun suuntainen.

Jana voi

- kulkea yhdellä puolella tietä tai polkua tai
- olla kaksiosainen niin, että osat kulkevat molemmilla puolilla tietä tai polkua ja/tai
- jatkua risteävän tien yli.

Janan saa kulkea kerran edestakaisin. Jälki lähtee tieltä tai polulta maastoon. Testaaja ilmoittaa janan aloituspäädyn. Jos jana kulkee tien tai polun kummallakin puolella, ohjaaja valitsee, kummalta puolelta koirakko aloittaa.

Loppukoe suoritetaan pimeässä.

Jälki on noin 4 tuntia vanha, noin 1,5 kilometrin pituinen ja sisältää jyrkkiä, alle 90 asteen kulmia.

Kokeen suorittamiseen on aikaa noin 1,5 h.

3.3.4 Taidontarkastuskoe

Taidontarkastuskokeeseen voi ilmoittautua koirakko, jolla on voimassa oleva loppukoesuoritus tai joka on suorittanut taidontarkastuskokeen.

Jälki nostetaan 200–300 metriä pitkältä janalta. Jana on tien tai polun suuntainen.

Jana voi

- kulkea yhdellä puolella tietä tai polkua tai
- olla kaksiosainen niin, että osat kulkevat molemmilla puolilla tietä tai polkua ja/tai
- jatkua risteävän tien yli.

Suomen Pelastuskoiraliitto ry
Finlands Räddningshundförbund rf

Janan saa kulkea kerran edestakaisin. Jälki lähtee tieltä tai polulta maastoon. Testaaja ilmoittaa janan aloituspäädyn. Jos jana kulkee tien tai polun kummallakin puolella, ohjaaja valitsee, kummalta puolelta koirakko aloittaa.

Taidontarkastuskokeen voi suorittaa valoisassa tai pimeässä.

Jälki on noin 4 tuntia vanha, noin 1,5 kilometrin pituinen ja sisältää jyrkkiä, alle 90 asteen kulmia.

Kokeen suorittamiseen on aikaa noin 1,5 h.

3.3.5 Jälkikoe			
	PERUSKOE	LOPPUKOE	TAIDONTARKASTUS
suoritus	valoisassa	pimeässä	valoisassa tai pimeässä
jäljennosto	Jana 100–200 m	Jana 200–300 m	
aika	noin 40 min	noin 1,5 h	
pituus	noin 700 m	noin 1 500 m	
ikä	2–3 h	noin 4 h	
esineet	Käyttöesineitä neljä (4) kpl, joista viimeinen esine selvästi suurempi. Viimeinen esine on merkitty. Kolme (3) esinettä on löydettävä, yhden oltava jäljen viimeinen esine.		
maasto	Vaihtelevaa metsämaastoa, voi olla alustan vaihdoksia		
muoto	Ei jyrkkiä suunnanmuutoksia	Sisältää jyrkkiä suunnanmuutoksia	
varusteet	<p>Koira: Etsintäliivi tai -valjaat, kuristamaton kaulapanta, koiran normaalit jäljestämisessä käytetyt varusteet.</p> <p><i>Ohjaaja:</i> Koekirja, kompassi, loppukokeessa otsa- ja/tai käsivalaisin.</p> <p>Ohjaaja saa järjestäjältä koealueen kartan koesuorituksen ajaksi.</p> <p>Tavallinen etsintävarustus on sallittu, myös GPS-laite ja koiran tutkapanta.</p>		
kuvaus	<p>Koejälki kulkee vaihtelevassa metsämaastossa, jossa voi olla alustan vaihdoksia ja muita häiriöhajuja. Jäljellä on neljä (4) käyttöesineitä.</p> <p>Koirakko tarkastaa annetun janan joko koira kytkettynä tai vapaana. Suoritus aika alkaa, kun testaaja on hyväksynyt koiran jäljennoston.</p> <p>Koirakon mukana kulkee vähintään kartturi, joka ei tiedä jäljen sijaintia.</p> <p>Koira jäljestää kuljetun jäljen ja ohjaaja antaa testaajalle raportin suorituksesta tehtävästä.</p>		
hyväksytyin suorituksen edellytykset	<p>Koirakon toimintakyky on riittävä. Jos koirakon toimintakyky on kokeen aikana puutteellista, koiranohjaajaa huomautetaan kerran ennen kuin kohta arvioidaan puutteelliseksi.</p> <p>Koira on riittävästi ohjaajan hallinnassa maastossa.</p> <p>Koira työskentelee itsenäisesti, ja koirakon yhteistyö on sujuvaa.</p> <p>Koira nostaa jäljen ja ajaa sitä riittävän tarkasti, jotta vähintään kolme neljästä esineestä löytyy annetussa ajassa. Viimeisen esineen pitää löytyä.</p> <p>Suorituksen lopuksi ohjaaja pystyy antamaan selvityksen koetestaajalle suorituksesta tehtävästä ja kertomaan löydettyjen esineiden sijainnin.</p>		

3.4 Rauniokokeet

Tavoite: Koirakon työskentely on riittävällä tasolla etsintätehtävien suorittamiseksi. Koirakko osaa tarkastaa annetun alueen luotettavasti ja kykenee työskentelemään häiriöistä huolimatta. Alueen tarkastamisen tulee olla suunnitelmallista ja turvallisuus on otettava huomioon. Koira ilmaisee kaikki alueelle piilotetut henkilöt ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Ohjaaja osaa tulkita koiran käytöstä ja toimia sen mukaisesti suorituksen aikana.

3.4.1 Raunioradat

Kokeet suoritetaan hyväksytyllä raunioradalla.

Koealueen tulee olla tarkoituksenmukainen pelastuskoirien koulutus- ja koekäyttöön.

Raunioradan hyväksymisestä edellä mainittuun käyttöön ja säännöllisestä (vähintään joka viides (5.) vuosi) tarkastamisesta sovitaan erillisellä sopimuksella pelastusviranomaisten kanssa. Suomen Pelastuskoiraliiton rauniotestaajat toimivat yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

Perus- ja loppukokeen voi suorittaa myös kokeeseen soveltuvalla, tarkoituksenmukaisella alueella (esim. varikko- tai varastoalue). Alueen kriteerit ovat tämän koeohjeen liitteenä. Alueen hyväksynnän koealueeksi tekee Pelastuskoiraliiton rauniotestaaja.

3.4.2 Kokeen kuvaus

Ennen raunioalueelle siirtymistä ohjaajalle kerrotaan alue ja sen rajat. Loppukokeessa koiranohjaajalle esitetään skenaario, jossa kerrotaan esimerkiksi seuraavat asiat: mitä on tapahtunut ja milloin, kielletty alue, johon ohjaaja ei voi mennä, sekä muut mahdolliset huomiot etsittävällä alueella. Skenaario esitetään kirjallisena tai suullisesti.

Ohjaaja käy tutustumassa alueeseen viiden (5) minuutin ajan, ilman koiraa. Tutustuminen suoritetaan ryhmässä ennen kokeen etsintäsuorituksia tai ennen jokaista koeluokkaa. Maalihenkilöt voivat olla piilossa tutustumisen aikana.

Ohjaaja kertoo ennen omaa etsintäosuuttaan testaajalle etsintäsuunnitelmansa ja lyhyesti myös sen perusteet.

Ohjaaja ilmoittaa testaajalle koiran ilmaisutavan ennen koesuoritusta. Koira ilmaisee kaikki alueelle piilotetut henkilöt ohjaajan ilmoittamalla tavalla (haukku-, rulla- tai kertova ilmaisu). Virheilmaisuja tai löydetyn jättämistä ei sallita.

Suoritus aika alkaa, kun koirakko aloittaa etsinnän.

Koira liikkuu alueella vapaana.

Suorituksen aikana ohjaaja hyväksyy koiran ilmaisun nostamalla kätensä tai kertomalla asiasta testaajalle. Testaajan hyväksytyttyä ilmaisun ohjaaja siirtyy löydetyn luo.

Koiran tulee näyttää vahvin hajunlähde ja/tai pyrkiä kohti maalihenkilöä.

Maalihenkilöt tulee sijoittaa erilleen toisistaan, jotta koira voi ilmaista maalihenkilöt erikseen.

Testaaja voi tarvittaessa pyytää koirakkoa tarkentamaan maalihenkilön sijaintia.

Löytyneet maalihenkilöt poistuvat piiloistaan heti löytymisensä jälkeen testaajan luvalla.

Ilmaisun tulee olla selkeä, eikä ohjaaja saa avustaa ilmaisua. Jos koira korjaa ilmaisuvirheen omatoimisesti ilman avustusta, ilmaisu on hyväksytty. Jos koira ei ilmaise löytämäänsä henkilöä, koesuoritus on hylätty.

Jos koira vahingoittaa maalihenkilöä, koesuoritus on hylätty. Hylkäyssyy merkitään koekirjaan.

Suorituksen lopuksi koiranohjaaja antaa suullisen selvityksen koetestaajalle suoritetusta tehtävästä ja sen tuloksesta, löydettyjen henkilöiden sijainnista ja etsinnän tarkkuudesta.

Kokeen aikana on erilaisia häiriötekijöitä, kuten savua, pauketta, työkoneiden tai vastaavien ääniä, työskenteleviä henkilöitä, ruokaa, vaatteita jne. Koira saa reagoida häiriöihin, mutta se ei saa menettää työkykyään.

Häiriöäänenvoimakkuuden tulee olla sellainen, että normaali keskustelu lähekkäin on mahdollista. Kokeen aikana ei ammuta.

Ruonan ja vaatteiden on oltava piilossa, ja ruoka on sijoitettava niin, ettei koira pääse syömään sitä.

Koealueen koon tulee olla suhteessa radan vaikeusasteeseen ja käytettävissä olevaan aikaan.

3.4.3 Varusteet

Ohjaajalla tulee olla käyttötarkoituksenmukaiset varusteet (kypärä, turvakengät, suojakäsineet, suojalasit). Suojalaseja on käytettävä tarpeen mukaan. Vaatteissa tulee olla pitkät hihat ja pitkät lahkeet.

Ohjaajan tulee huolehtia siitä, että koiralla on päällään turvalliset varusteet.

Koiralla voi olla päällään ainoastaan ilmaisuun tarvittavat välineet.

3.4.4 Etsintäsuunnitelma

Etsintäsuunnitelmassa koiranohjaaja huomioi alueen koon, muodon ja mahdolliset kielletyt alueet ja tekee niiden pohjalta etsintäsuunnitelman.

Loppukokeessa etsintäsuunnitelmassa tulee huomioida myös koiranohjaajalle esitetty skenaario.

3.4.5 Selviytyminen esteistä

Ennen peruskokeen maasto-osuutta testataan koiran selviytyminen esteistä (portaot, kapeat lankut, torni jne.).

Peruskokeen yhteydessä tarkistetaan myös, että koira kykenee liikkumaan ahtaassa käytävässä tai kellartilassa. Lisäksi maasto-osuuden aikana tarkkaillaan koiran liikkumista sortumassa.

3.4.6 Peruskoe

Koealueen tulee olla alueen vaativuudesta riippuen noin 0,25–1 ha ja alueella täytyy olla vähintään 20 piiloa.

Koalueelle on piilotettu kolme (3) maalihenkilöä, joista yhden tulee olla ns. avopiilossa.

Kokeen suorittamiseen on aikaa noin 15 minuuttia.

Koiran tulee annetussa ajassa löytää ja selvästi ilmaista kaikki kolme maalihenkilöä.

Koiran voi lähettää jatkamaan etsintää löytöpaikalta.

3.4.7 Loppukoe

Loppukokeeseen saa osallistua koirakko, joka on suorittanut raunioperuskokeen.

Koalueen tulee olla alueen vaativuudesta riippuen noin 0,25–1 ha ja alueella täytyy olla vähintään 30 piiloa. Rauniolla tulee olla alue, johon ainoastaan koira saa mennä (ei ohjaaja), ja sen on oltava selkeä raunion osa ("kasa").

Ohjaaja saa mennä kielletylle alueelle ilmaisun yhteydessä luvan saatuaan

Koalueelle on piilotettu 3–5 maalihenkilöä, joista yhden tulee olla ns. avopiilossa.

Jos mahdollista, voidaan yksi maalihenkilö sijoittaa siten, että ohjaajalla ei ole näköyhteyttä koiraan sen ollessa maalihenkilön lähellä.

Kokeen suorittamiseen on aikaa 20–30 minuuttia. Alue tulee tarkastaa järjestelmällisesti ja perustellusti.

Alueen läpikäymisen tulee olla suunnitelmallista ja etenevää. Suunnitelman muutokset on esitettävä ja perusteltava testaajalle. Läpikäydylle alueelle ei palata ilman selkeää perustelua.

Koiran tulee annetussa ajassa löytää ja selvästi ilmaista kaikki maalihenkilöt.

Koiran voi lähettää jatkamaan etsintää löytöpaikalta, mutta ohjaajan tulee poistua kielletyltä alueelta tuloreittiään.

3.4.8 Taidontarkastuskoe

Taidontarkastuskokeena suoritetaan loppukoe.

3.4.9 Rauniokoe

PERUSKOE

ALUE: noin 0,25–1 ha
vähintään 20 piiloa
AIKA: n. 15 min
Maalihenkilöt: 3
Väh. 1 avopiilo

LOPPUKOE ja TAIDONTARKASTUS

ALUE: noin 0,25–1 ha
vähintään 30 piiloa
kielletty alue koealueen sisällä
AIKA: 20–30 min
Maalihenkilöt: 3–5
1 avopiilo

VARUSTEET

Koira: Ohjaajan tulee huolehtia siitä, että koiralla on turvalliset varusteet.
Koiralla voi olla ainoastaan ilmaisuun tarvittavat välineet.
Ohjaaja: Ohjaajalla tulee olla käyttötarkoituksenmukaiset varusteet (kypärä, turvakengät, suojakäsineet, suojalasit).
Suojalaseja on käytettävä tarpeen mukaan. Vaatteissa tulee olla pitkät hihat ja pitkät lahkeet.

KUVAUS

Ohjaaja tekee etsintäsuunnitelman saamalleen alueelle ja esittää sen testaajalle.
Koirakko tarkastaa alueen koira vapaana.
Koira ilmaisee alueelle piilotetut henkilöt.
Koiranohjaajan mukana kulkee testaaja, ratamestari ja mahdollisesti muita henkilöitä.
Ohjaaja antaa testaajalle raportin suoritetusta etsinnästä.

HYVÄKSYTYN SUORITUKSEN EDELLYTYKSET

Koirakon toimintakyky on riittävä. Jos koirakon toimintakyky on kokeen aikana puutteellista, koiranohjaajaa huomautetaan kerran ennen kuin kohta arvioidaan puutteelliseksi.
Ohjaaja osaa tehdä alueelle etsintäsuunnitelman ja tarpeelliset muutokset sekä pystyy osoittamaan, että ottaa turvallisuuden huomioon.
Koira on ohjaajan hallinnassa.
Koira suoriutuu esteistä ja häiriöistä.
Koira työskentelee itsenäisesti, ja koirakon yhteistyö on sujuvaa.
Etsintätyöskentely on riittävän tehokasta ja etenevää.
Koira ilmaisee kaikki alueelle piilotetut henkilöt ohjaajan ilmoittamalla tavalla (haukku-, rulla- tai kertova ilmaisu).
Koiran tulee näyttää vahvin hajunlähde ja/tai pyrkiä kohti maalihenkilöä.
Ohjaaja ei avusta koira löydöille tai ilmaisemaan.
Virheilmaisuja tai löydetyn jättämistä ei sallita.
Suorituksen lopuksi ohjaaja pystyy antamaan selvityksen koetestaajalle suoritetusta tehtävästä ja kertomaan maalihenkilöiden löytöpaikat sekä tarkastetut ja tarkastamatta jääneet alueet.

Liite 1 Hälytyskriteerit (minimivaatimukset) 1.4.2022 alkaen:

Väestönsuojelu, petokelpoisuus sijoituskelpoisuus

KOIRA: Raunioperuskoe	OHJAAJA: Peto-koulutus tai vastaavat tiedot
---------------------------------	---

VSS-organisaatioon sijoitettujen koirakoiden kokeiden tulee olla aina voimassa.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, hälytyskelpoisuus

KOIRA: 1 Loppukoe toisesta maastolajista (haku tai jälki) 2 Vähintään peruskoe toisesta maastolajista (haku tai jälki) Pelastuskoirakon käyttöönottotarkastus (VIRTA), vaaditaan 1.1.2014 jälkeen hälytysryhmään siirtyville koirakoille	OHJAAJA: 1 Etsintäkurssi tai vastaavat tiedot 2 Ensiapu 1 -kurssi tai vastaavat tiedot 3 Viestintävälineiden käyttötaito 4 Suunnistustaito
--	---

Hälytysryhmään kuuluvalla koiralla on aina oltava voimassa molempien maastolajien suoritus: toisesta loppukoe ja toisesta vähintään peruskoe¹.

Suosituksena on, että hälytysryhmän koirakot suorittavat kunkin maastolajin taidontarkastuskokeen vuosittain.

Jos hälytyskelpoiselle koiralle on määrätty koekielto, se ei saa tänä aikana osallistua hälytyksiin.

---

¹ Ennen 1.1.2018 hälytyskelpoisuuden saavuttaneella koiralla on oltava voimassa vähintään yhden maastolajin loppukoe.

Liite 2 Rauniokokeen suorituspaikka

Yleisiä vaatimuksia raunioradan koosta, tasosta ja rakennelmista/välineistöstä

- radan tulee olla mahdollisimman rauniomainen (onnettomuus; sortumat, räjähdykset; kriisi)
- koko vähintään n. 0,25 ha
- vähintään 20/30 piiloa
- mahdollisimman vaihtelevia piiloja
- avo- ja umpipiiloja
- mahdollisuuksien mukaan maanalaisia piiloja sekä piiloja yhdistäviä käytäviä (voivat olla maanpäällisiäkin)
- selvästi maanpintaa ylempänä olevia piiloja
- siirrettäviä/muunneltavia piiloja
- kokonaisuus, jossa on useita vierekkäisiä, erikseen suljettavia piiloja
- tunneli/tunnelisto, johon mahtuvat sekä ohjaaja että koira ja jonka suuaukot voidaan sulkea (esimerkiksi puurakenteiset kulmikkaat käytävät, voidaan käyttää muovipeitteitä tms. Tunnelin tulisi olla niin pitkä, että tunnelissa on pimeää.)
- kivikko-/louhikkoalue tai muu vaikeakulkuinen alue
- erilaisia pintamateriaaleja; peltiä, tiilimurskaa, betonia
- tulen, savun ja melun tuottamiseen tarvittava välineistö
- kiipeilyyn sopivia, muunneltavia telineitä tai rakennelmia
- radan ja piilojen kunnostamisessa tarvittavia työkaluja (jos kyseessä on pysyvä alue)

Liite 3 Suomen Palveluskoiraliiton kokeiden vastaavuudet

Suomen Palveluskoiraliiton voimassa olevilla kokeilla voi korvata Pelastuskoiraliiton koesuorituksia seuraavasti. Korkeintaan kaksi vuotta sitten suoritettulla kokeella (kokeen suorituspäivästä lukien):

- Rauniokokeet:
PERA A tai IPOR raunio A-koe korvaa raunioperuskokeen
PERA B tai IPOR raunio B-koe korvaa raunioloppukokeen
- Kansainvälinen pelastuskoirakoe
Hakukokeet: IPOR haku A- tai B-koe korvaa hakuperuskokeen
Jälkikokeet: IPOR jälki A- tai B-koe korvaa jälkiperuskokeen
- Kansallinen pelastuskoirakoe Peko-T
Kansallinen pelastuskoirakoe vastaa sekä hakuperuskoetta että jälkiperuskoetta.

Haku- ja jälkikokeissa koirakon tulee suorittaa vähintään loppukoe jommastakummasta lajista SPeKL:n koeohjeen mukaisesti, jos koirakko ei ole suorittanut käyttöönottotarkastusta.

Pelastuskoirakon käyttöönottotarkastuksen suorittanut koirakko on hälytyskelpoinen, jos muut hälytyskelpoisuuden vaatimukset täyttyvät. Tällöin koirakko suorittaa ensimmäisenä taidontarkastuksen pimeässä.

Koirakolla on oltava Palveluskoiraliiton koekirja mukana kokeessa.